

УДК929:535(477.43/.44)”178”

ПОДІЛЬСЬКИЙ КАНЦЕЛЯРИСТ У РУСЬКОМУ ВОЄВОДСТВІ. ДЕКІЛЬКА ДОКУМЕНТІВ ДО БІОГРАФІЇ КАМ’ЯНЕЦЬКОГО І ЖИДАЧІВСЬКОГО ГРОДСЬКОГО РЕГЕНТА МИХАЙЛА МАСКЕВИЧА

Олег ДУХ

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра давньої історії України та архівознавства
вул. Університетська 1, Львів 79000, Україна

Розвідка присвячена Михайлові Маскевичу – регенту кам’янецької і жидачівської гродських канцелярій. У результаті опрацювання актових книг зазначених повітів за 80-і рр. XVII ст. виявлено низку документів, які дозволяють у загальних рисах відтворити життєпис цього подільського канцеляриста в останні роки його життя. Особливий інтерес для дослідників можуть становити реєстри речей, які залишилися після смерті М. Маскевича. Зокрема, в одному з них зазначено, що на зберіганні у покійного перебували кам’янецькі гродські книги, а також печатки кам’янецького гродського і земського судів. Увагу привертає також список церковних речей Покровського замкового храму у Кам’янці-Подільському, які М. Маскевич забрав зі собою після захоплення у 1672 р. міста турками.

Ключові слова: Поділля, кам’янецький гродський регент, жидачівський гродський регент, канцелярія, гродські книги.

Влітку 1672 р. битвою під Ладжином та наступом на Поділля турецьких військ, очолюваних султаном Мехмедом IV (1648–1687), розпочалася польсько-турецька війна. 27 серпня цього ж року після кількадечної облоги турки захопили Кам’янець Подільський. У результаті Бучацького мирного договору, укладеного в жовтні 1672 р., до складу Османської імперії відійшло, зокрема, Подільське воєводство. Внаслідок цих подій значна частина місцевої шляхти покинула Поділля і переселилася на терени, які залишилися в кордонах Речі Посполитої¹.

Серед переселенців на терени Руського воєводства був також останній перед захопленням турками Кам’янця регент кам’янецької гродської канцелярії Михайло Маскевич. В результаті опрацювання книг львівського і жидачівського гродського судів, що походять з 80-х років XVII ст., вдалося виявити низку документів, які допомагають відтворити життєпис цієї непересічної особи, три з яких публікуються в додатку. Слід відзначити, що дані актові матеріали не лише

---

¹ Детальніше про це: *Stolicki J. Egzulanzi podolscy (1672–1699): znaczenie uchodźców z Podola w życiu politycznym Rzeczypospolitej / J. Stolicki. Kraków, 1994; Крикун М. Матеріали про переселення народних мас з Поділля в останній чверті XVII ст. / М. Крикун // Науково-інформаційний бюлетень архівного управління УРСР. 1964. № 6. С. 63–68.*

проливають світло на біографію подільського канцеляриста, але є водночас надзвичайно цінним джерелом до історії Поділля останньої чверті XVII століття.

Родина Маскевичів або Машкевичів походила з теренів Великого князівства Литовського і користувалася гербом Куша. Одним із перших згадується у джерелах у 1504 році Рачко Маскевич, котрий загинув під час сутички з татарами на річці Прип'ять². Серед представників цієї родини варто теж згадати Самуїла (1580–1642) та Богуслава Казимира (1625–1683) Маскевичів, перший з яких був автором надзвичайно цінного щоденника, котрий охоплює 1594–1621 роки, а другий, ймовірно, його син – діаріуша за 1643–1649 рр.³

Про життя і діяльність Михайла Маскевича відомо досить небагато. Чи не вперше він згадується у грамоті короля Михайла Корибута Вишневецького (1669–1673), датованій 20 березня 1672 р. В цьому привілеї правитель дав дозвіл регенту кам'янецької гродської канцелярії Михайлу Маскевичу звести за рахунок «*милостині, коштів і старань [...] побожних людей грецької віри*» на місці старовинної дерев'яної церкви Покрову Пресвятої Богородиці, що була розташована на території Кам'янецького замку, новий мурований храм⁴. Як зазначено в грамоті, церква була фундована ще князями Коріятовичами⁵. Про її існування згадує також інвентар Кам'янецького замку 1613 року⁶. З огляду на незадовільний технічний стан церкви, король Михайло Корибут Вишневецький дав відповідний дозвіл гродському регенту на зведення нової мурованої святині. Однак після захоплення турками Кам'янця такому наміру, вочевидь, не судилося збутися. Опосередкованим свідченням цього є докладний план міста і замку, зафіксований у 1672 р. колишнім війтом польсько-руського магістрату Кипріяном Томашевичем, на якому замкова церква Покрову Пресвятої Богородиці відсутня⁷.

Після переходу Кам'янця Подільського в руки турків місцева шляхта, а також духовенство і міщани, отримали дозвіл залишити місто та забрати із собою частину свого майна. Перша група вимушених емігрантів залишила Кам'янець уже 30 серпня 1672 року, намагаючись узяти з собою усе, що становило найбільшу цінність. Зокрема, шляхтянка Ізабелла Гумецька забрала чудотворну ікону Тиненської Матері Божої, а Рафал Маковецький – тлінні останки своїх померлих

² *Uruski S. Rodzina. Herbarz szlachty polskiej / S. Uruski. Warszawa, 1913. T. 10. S. 262.*

³ *Pamiętniki Samuela i Bogusława Kazimierza Maskiewiczów (wiek XVII) / Opracował, wstępem i przypisami opatrzył Alojzy Sajkowski. Wrocław, 1961.*

⁴ Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського НАН України, ф. XVIII, № 105, арк. 1. (*Дякую д.і.н. Ігорю Скоцькому за вказівку на даний документ*).

⁵ Більше про це: *Съцинскій Е.* Замковая православная церковь в Каменцѣ-Подольском / *Е. Съцинскій // Подольскія Епархиальныя Вѣдомости. 1892. № 27–28. С. 479–490.*

⁶ *Михайловський В.* Описи Кам'янецького та Летичівського замків 1613 р. / *В. Михайловський // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету: Історичні науки. 2008. Вип. 18. С. 100, 107.*

⁷ *Сіцинський Ю.* Нариси з історичної топографії міста Кам'янця-Подільського та його околиць / *Ю. Сіцинський. Кам'янець на Поділлі, 1994. С. 6–26.*

родичів⁸. Не залишалося осторонь і духовенство. Кам'янецький латинський єпископ Веспасіан Лянцкоронський (1670–1677) вивіз із катедри частину клейнодів та депозитів, які у ній зберігалися⁹.

Очевидно приблизно в той же час емігрував на терени Руського воєводства Михайло Маскевич¹⁰. Документ, облятований не знамим з імені шляхтичем Лончковським у книзі львівського гродського суду в січні 1689 р. (*див. документ № 1*), засвідчує, що регент кам'янецької гродської канцелярії, залишаючи місто, забрав із собою найбільш дорогоцінні речі з Покровської замкової церкви. Серед них варто відзначити шановану ікону Пресвятої Богородиці, яка зберігалася в замковому храмі. На її вшанування може вказувати факт наявності на образі срібних корон, а також вогумів – численних срібних таблиць, сердечок та ланцюжків з перлами¹¹. За твердженням міщанина Дмитра Ботвиняка, залученого до розгляду справи як свідка, регент кам'янецької гродської канцелярії переказав цю ікону до Скитського монастиря. Натомість усі інші дорогоцінності із замкової церкви він не передав до жодного храму¹². Серед втрачених церковних речей із замкової святині у реєстрі згадуються також оправлене у срібло та оксамит Євангеліє, срібний хрест, срібна кадильниця та срібне позолочене літургійне начиння (келих, дискос та зірка). Також із церковної скарбниці М. Маскевич забрав 500 злотих, які так само ніде не передав¹³.

Про долю кам'янецького гродського регента на теренах Руського воєводства довідуємося з нечисленних згадок у львівських і жидачівських гродських книгах. Часткове опрацювання цих актових матеріалів дає можливість ствердити, що М. Маскевич уже 1681 р. обіймав посаду регента жидачівської гродської канцелярії¹⁴. Як бачимо, його знання та канцелярський досвід стали йому у пригоді поза межами Поділля, і він отримав запрошення очолити жидачівську гродську канцелярію. Це не заважало йому, однак, надалі виконувати обов'язки

⁸ *Stolicki J. Egzulanzi podolski (1672–1699)...* S. 108.

⁹ *Ibid.* S. 107.

¹⁰ 30 грудня 1673 року Михайло Маскевич, залишаючись регентом кам'янецької гродської канцелярії, облятував у галицьких гродських книгах інструкцію, яка була дана послам на конвокаційний сейм з передконвокаційного сеймику Подільського воєводства, що відбувся в Галичі днем раніше (*Akta sejmiku podolskiego in hostico 1672–1698 / Wydał i opracował Jarosław Stolicki. Kraków, 2002. S. 12*).

¹¹ Центральний державний історичний архів України у Львові (далі – ЦДІА України у м. Львові), ф. 9 (Львівський гродський суд), оп. 1, спр. 455, с. 201–202.

¹² Там само. С. 202.

¹³ Там само. С. 201–202.

¹⁴ Там само. Ф. 7 (Жидачівський гродський суд), оп. 1, спр. 64, с. 805. У 1685 році він згадується як *vicenotarius* – підписок – жидачівського гродського суду (Там само. Спр. 68, с. 384). Як зазначає польський дослідник Януш Лосовський, доволі часто цей термін вживали для окреслення не лише осіб, які виконували в канцелярії функції помічника писаря, але також регентів канцелярії (*Łosowski J. Kancelaria grodzka chełmska od XV do XVIII wieku: studium o urzędzie, dokumentacji, jej formach i roli w życiu społeczeństwa staropolskiego. J. Łosowski. Lublin, 2004. S. 126–127*).

також і кам'янецького гродського регента. 30 липня 1685 р. він облятував у львівських гродських книгах інструкцію реляційного сеймику Подільського воєводства, що відбувся у Львові цього ж дня¹⁵.

Михайло Маскевич досить швидко став частиною локального соціуму Руського воєводства. В 1680-х роках він винаймав у власника містечка Руда та прилеглих сіл Євстафія Виговського, сина гетьмана України та київського воєводи Івана Виговського, село Гніздичів¹⁶. Неодноразово прізвище М. Маскевича згадується у судових суперечках. Зокрема, у 1687 р. тривав судовий спір між ним та о. Василем Паковським, православним священником з Голешова. Останній обвинувачував шляхтича та його товаришів у нападі на його резиденцію¹⁷.

Можна припустити, що разом із М. Маскевичем залишили Поділля й інші представники його родини. Актові матеріали дають нам можливість дізнатися про деяких з них, які мешкали у цей час на теренах Руського воєводства. Рідний брат жидачівського гродського регента Яків Маскевич був писарем магістрату міста Рогатина. Станом на 1688 р. він уже відійшов у вічність, натомість живими були ще четверо його дітей – сини Михайло, Іван та Василь, а також дочка Маріанна¹⁸. Що цікаво, у 1691 р. в міській книзі Рогатина згадується ігуменя місцевої православної обителі Олімпіада Машкевичівна¹⁹, котра, ймовірно, мала також якісь пов'язання з цією родиною. Після смерті братів Михайла та Якова Маскевичів канцелярська традиція у родині не була перервана. У 1706 р. згадується не знаний з імені Маскевич, який виконував обов'язки регента кам'янецької гродської канцелярії і був членом комісії, котру визначив кам'янецький староста Марцін Контський для врегулювання суперечки між магістратом Кам'янця-Подільського та поспільством²⁰.

Стосовно дітей Михайла Маскевича не вдалося виявити жодної інформації. Після смерті жидачівського гродського регента одним із претендентів на його майно був пасинок Ян Биліна – син його покійної дружини²¹. З актових матеріалів дізнаємося, що він був товаришем хоругви Єжи Александра Скажинського, кам'янецького підстоля²². Між М. Маскевичем та його пасербом стосунки склалися доволі непросто. Впродовж 1684 р. між ними тривала судова суперечка. Михайло Маскевич звинувачував Яна Биліну у тому, що той напав

¹⁵ Akta sejmiku podolskiego... S. 99.

¹⁶ ЦДІА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 70, с. 163.

¹⁷ Там само. Ф. 9, оп. 1, спр. 452, с. 1683.

¹⁸ Там само. Ф. 7, оп. 1, спр. 73, с. 1.

¹⁹ Там само. Ф. 42 (Магістрат м. Рогатина), оп. 1, спр. 1, с. 332–333.

²⁰ *Król-Mazur R. Miasto trzech nacji. Studia z dziejów Kamieńca Podolskiego w XVIII wieku / R. Król-Mazur. Kraków, 2008. S. 225.*

²¹ ЦДІА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 73, с. 1. Пор.: Akta sejmiku podolskiego... S. 41–42.

²² ЦДІА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 67, с. 663. Пор.: *Urzednicy podolscy XV–XVIII wieku. Spisy / Opracowali E. Janas, W. Kłaczewski, J. Kurtyka, A. Sochacka pod redakcją A. Gašiorowskiego. Kórnik, 1998. S. 104.*

на Гніздичів, який на той час перебував у його посесії, натомість пасерб оскаржував свого вітчима та його товаришів, що ті його побили²³. Не мав особливих сентиментів Я. Біліна також і до своєї покійної матері. За словами шляхтича, мати разом із вітчимом одружили його всупереч його волі з галицькою міщанкою Тетяною Верховщанкою. Як стверджував Я. Біліна, насправді він кохав Войцехову Жиховичову, котру привселюдно обдаровував найпрекраснішими словами, зокрема називав “моя Діана”, на відміну від своєї дружини, котру публічно ображав. Переживаючи таку ганьбу, вітчим вирішив одружити коханку свого пасинка із копіїстом жидачівської канцелярії Яном Александром Тарчовським²⁴.

Михайло Маскевич не дочекався остаточного повернення Поділля під зверхність Корони Польської і помер на теренах Руського воєводства в серпні 1688 р. Ще 30 липня він виступав як учасник судової справи, яка точилася між ним та шляхетним Василем Козловським, а вже 27 серпня, після смерті жидачівського гродського регента, відбулося опечатання речей, що йому належали і зберігалися в помешканні Петра Кравця в кам’яниці Костомського на Ринку у Львові, здійснене возним Яном Шагальським на вимогу о. Теодора Подгурського, жидачівського православного намісника, та Івана Маскевича, племінника покійного²⁵. Невдовзі після цього були також описані речі померлого, що зберігалися в домі Гриневичів у Жидачеві та кам’яниці Гузика у Львові. Перший опис здійснений 4 вересня 1688 р. в помешканні львівського міщанина Петра Гузика (*див. документ № 2*)²⁶. У нього в депозиті знаходилися три забезпечені скрині, що належали покійному М. Маскевичу. Серед речей, котрі зберігалися у перших двох, окрім п’яти кунтушів та двох жупанів, варто відзначити дві печатки – кам’янецького земського та гродського судів. Також у першій з двох скринь знаходилася мала шляхетська печатка. Можемо припускати, що це була особиста печатка померлого. В другій скрині зберігалися різні документи, у тому числі боргові зобов’язання не знаного з імені шляхтича Расцького та Яна Конєцпольського. Третя скриня, що знаходилася на збереженні у П. Гузика, не була відкрита, оскільки, за словами львівського міщанина, у ній зберігалися кам’янецькі гродські книги. Як бачимо, М. Маскевич сумлінно ставився до своїх обов’язків регента кам’янецької гродської канцелярії, тому залишаючи Поділля, він, вочевидь, забрав із собою і частину гродських книг²⁷, а також гродську і земську печатки. В другому реєстрі, укладеному 18 жовтня 1688 р. в Жидачеві, в домі міщан Яна і Ядвіги Гриневичів, у яких, мабуть, мешкав

²³ ЦДІА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 67, с. 591–593, 663–665.

²⁴ Там само. С. 1127–1130.

²⁵ Там само. Ф. 9, оп. 1, спр. 454, с. 1678–1680, 1810–1811.

²⁶ Там само. Ф. 7, оп. 1, спр. 72, с. 760–762.

²⁷ Про долю кам’янецьких гродських книг після повернення Поділля під зверхність Корони Польської див.: Михайловський В. Доля актових книг історичного Поділля. Два епізоди з 1595 і 1704 років / В. Михайловський // Кризь століття. Студії на пошану Миколи Крикуна з нагоди його 80-ліття. Львів, 2012. С. 396–416.

М. Маскевич, виконуючи обов'язки жидачівського регента, було описано особисті речі покійного (див. документ № 3)²⁸. Слід відзначити, що єдиною книгою, яка згадується у цьому реєстрі є “Патерик” київського друку. Серед описаних речей померлого були також дерев'яний різьблений хрест та “ікон три московських”. Варто зазначити, що під час нападу на Гніздичів у 1684 р., нападники прихопили з собою “ікон московських дві, одна у срібло оправлену”, які належали М. Маскевичу²⁹. Зважаючи на королівське доручення кам'янецькому гродському регенту звести мурований храм на замку у Кам'янці Подільському, а також на ці факти, можемо припустити, що Михайло Маскевич був православним.

Підсумовуючи, можна ствердити, що публіковані документи є не лише цінним джерелом до біографії подільського канцеляриста Михайла Маскевича під час його перебування на теренах Руського воеводства. Вони також є важливою вказівкою у дипломатичних та сфрагістичних дослідженнях, оскільки дозволяють прослідкувати долю кам'янецьких гродських книг, а також печаток кам'янецького гродського і земського судів, в роки перебування Поділля під зверхністю Порти. Публіковані в додатку документи ще раз показують перспективність більш ґрунтовного опрацювання гродських і земських книг з теренів Руського воеводства, які містять чимало цінних матеріалів не лише до історії Галичини, а також Поділля та інших українських земель.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1689, січня 25. Львів. –

Реєстр церковних речей із замкового храму Покрови Пресвятої Богородиці у Кам'янці Подільському, забраних Михайлом Маскевичем, регентом кам'янецької гродської канцелярії, після захоплення міста турками і втрачених ним

Oblata registri rerum depactarum ritus graeci camenenensis conscripti.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitanealia leopoliensia personaliter veniens nobilis Łączkowski obtulit officio praesenti et ad acticandum porrexit [...] regestrum auri, argenti ex ecclesia ritus graeci Camenecensis Podoliae per nobilem olim Michaelem Maskiewicz protunc regentem castrensem camenecensem podoliae sub tempas obidija Turcis acceptarum deperditarum conscriptum per famatum Demetrium Botwiniak corporali iuramento comprobatum tenoris sui sequitur talis:

Regestr srebra, kleynotuw y pieniędzy cerkwie Świętey Pokrowy Zamkowej Kamienieckiey podczas wzięcia Kamienca od Turkuw przez nieboszczyka Jegom[óś]ci

²⁸ ЦДІА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 73, с. 1–5.

²⁹ Там само. Спр. 67, с. 593.

Pana Michała Maskiewicza, regenta na ten czas, przed wzięciem Kamienca, kamienieckiego, a potym zydaczowskiego grodzkiego, z obrazem Nayswiętszey Panny z pomienioney cerkwie wziętych y zatraconych. Naprzud: obraz Nayswiętszey Panny namiestnyi. Na tym obrazie srebrnych tablic rozných małych y wielkich czterdziesci y dwie, koron srebrnych dwie, pereł sznurow cztery, łancuszek w grochowe ziarno sczero złoty ieden, łancuszek srebrny w ogniwka ieden. Na tymże obrazie były rozne ozdoby, agnuski, krzyżyki u korale. Pieniędzy gotowych z karbony cerkiewney złotych pięcset. Ewangelie we srebro y w aksamit fiałkowy z obuch stron oprawne. Kadzıllica srebrna. Krzyż srebrny złocisty. Kielich srebrny z patyną y gwiazdą złocisty. To wszy[s]tko pomieniony niebosczyk Jegom[oś]c Pan Maskiewicz, regent na ten czas, przed wzięciem Kamienca, kamieniecki, wziął y do zadney cerkwie nic nie oddał, oprócz samego obraza Nayswiętszey Panny gołego do manastera skickiego.

Et in continenti famatus Demetrium Botwiniak super realitatem praeinserti registri corporale iuramentum obremata eiusdem solennitate flexis ad imaginem Passionis Crucifixi Iesu Christi genibus praestitit in eam rotham:

Ja Dymitr przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świętey Iedynemu, iż ten registr złota, srebra y pieniędzy z cerkwie kamienieckiey podczas obleżenia przez Jegom[oś]ci niebosczyka Pana Michała, kamienieckiego regenta na ten czas grodzkiego lwowskiego, zabranych, iest prawdziwie spisany, y te rzeczy nie przez kogo inszego, tylko przez tegoz Jegom[oś]ci Pana Maskiewicza są zabrane y zatracone. Tak mi Panie Boze dopomoz y Męka Syna Iego niewinna.

ЦДІА України у м. Львові, ф. 9, оп. 1, спр. 455, с. 200–202 (*Оригінал*).

№ 2

1688, вересня 4. Львів. –

Ресстр речей, що залишилися після смерті Михайла Маскевича, регента жидачівської гродської канцелярії, в депозиті у Петра Гузика, львівського міщанина

Regestr rzeczy pozostałych po smierci godney pamięci szlachetnego J[ego] M[oś]ci Pana Michała Maskiewicza, regenta niegdy grodzkiego kamienieckiego y zydaczowskiego, w skrzyni officiose zapieczętowaney, w złożeniu sławetnego Pana Piotra Guzika, mieszczanina lwowskiego, zostawioney, na affektacją szlachetnego Pana Jana Byliny, pasierzba niebosczykowego, y Pana Jana Maskiewicza, synowca megoż rodzonego, tudzież przy bytnosci Wielebnego oycza Phartomego Łomikowskiego, archidyakona J[ego] M[oś]ci oycza episkopa lwowskiego, szlachetnych Panow Jerzego Korendowicza, ziemskiego y grodzkiego lwowskiego instygatora, Jana Mokrzyckiego, consystorskiego rithus graeci pisarza lwowskiego, deputowanych od Jasniewielmożnego Je[go] M[oś]ci oycza episkopa lwowskiego pewnym praetextem, iako się to pokaże czasu prawa, gdzie będzie należało, do tych rzeczy interessuiącego się, wiernie zrewidowanych, zpisanych w domu pomienionego Pana Piotra Guzika

dnia czwartego septembris anno millesimo sexcentesimo octuagesimo octauo. Naprzod pieczęci dwie: ziemska kamieniecka y druga mosiężna mała szlachecka, kontusz sukna francuskiego papuzy, z potrzebami i sznurkiem około tego kontusza srebrnemi, popielicami podszyty. Drugi kontusz izabelowy francuskiego sukna, z potrzebami szmuklerskimi, srebrem przerabianemi, podszyty rysiami. Trzeci kontusz granatowy, z potrzebami złotemi szmuklerskiej roboty, lisztwy u niego materyalne, na białym dnie kwiaty rozne. Czwarty iablunkowy francuskiego sukna, z potrzebami szmuklerskimi złotemi, listwą pstrą gwoździkową iedwabną obłożony. Piąty kontusz purpurowy francuskiego sukna, z potrzebami czterma złotemi. Żupan kitaykowy pomaranczowy, bawelną przesywany, z guziczkami smuklerskimi. Żupan drugi pomaranczowy hatłasowy, muselbesem czerwonym podszyty, potrzeby srebrne. W ktorey skrzyni więcej się nie znalazło y niezostało. Szkatuła żelazem obita, w ktorey papiery rozne, listy, registrzyki, między ktoremi membranow dwa gołych – pierwszy ręką Jego M[oś]ci Pana Jana Koniecpolskiego podpisany, na tymże z drugiey strony napis membran na złotych tysiąc, drugi membran ręką Jego M[oś]ci Pana Raieckiego podpisany, summy żadney nie wyrażaiący; pieczęć grodzka kamieniecka. Pieniędzy żadnych w obu skrzyniach nie znalezlismy. Trzecia skrzynia u tegoż Pana Piotra znaiduie się, zamknięta, nie rewidowana dla przyczyny tey, że tenże Pan Piotr opowiedział o złożeniu w niey xsiąg grodzkich kamienieckich. Co że tak iest, rękami się podpisuiemy, we Lwowie die ut supra. Partheny Łomikowski, archydyakon, Jerzy Korendowicz, Jan Mokrzycki, Piotr Guzik.

ЦДДА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 72, с. 761–762. (Оригінал)

№ 3

1688, жовтня 18. Жидачів. –

Реєстр речей, що залишилися після смерті Михайла Маскевича, регента жидачівської гродської канцелярії, в домі Яна і Ядвіги Гриневичів, жидачівських міщан

Żupan атłasowy zielony, z guzikami iedwabnemi, srebrem przerabianemi. Koldrę kitaykową w paski wzorzystą, bawelną przesytą, argamsem podszytą. Czeczugę w blachmal oprawną, nadpsowaną. Kieczę białą farbowaną. Kilimow dwa czerwonych przytartych. Poduszek trzy w nasypkach, masułbasowych. Poszewki rąbkowe. Okładki kitaykowe, czerwone Koldrę starą. Pierzynę czerwoną masułbasową. Mis dwie cynowych dziurawych. Alembik z czapką y trymgіem żelaznym. Panewkę miedzianą. Mozdeż bez tłuczka. Kolaskę francuską poiedynkową. Puzderko okowane w mosiądz. Krzyż rznięty kiedrowy. Księgę nazwaną Pateryk kiiowki. Obrazow trzy moskiewskich na drewnie. Zwierciadło stłuczone.

ЦДДА України у м. Львові, ф. 7, оп. 1, спр. 73, с. 3–4. (Оригінал)

**CLERK FROM PODILLIA IN RUS' VOIVODESHIP.
SEVERAL DOCUMENTS TO BIOGRAPHY OF MYKHAILO
MASKEVYCH, A REGENT OF CHANCELLERIES OF CASTLE
COURTS IN KAMIANETS AND ZHYDACHIV**

Oleh DUKH

The Ivan Franko National University of Lviv,
the Chair of Ancient History of Ukraine and Archival Studies
1 Universytetska str., Lviv 79000, Ukraine

The research is dedicated to Mykhailo Maskevych, a regent of chancelleries of castle courts in Kamianets and Zhydachiv. A number of documents were found in the result of the processing of the act books (80-ies of the 17 century) from the territories of these two povits (districts). They broadly reproduce the biography of this clerk from Podillia during his last years of life when he was in Rus' Voivodeship. The lists of things, which were left after the death of Mykhailo Maskevych, can be of particular interest. In particular, one of them stated that the deceased kept the act books and seals of castle and land courts of Kamianets. The list of church things of castle church of Protection of the Holy Virgin Mary in Kamianets, which were taken by Mykhailo Maskevych after the capture of the city by the Turks (1672), can be of particular interest too.

Key words: Podillia, regent of chancellery of castle court in Kamianets, regent of chancellery of castle court in Zhydachiv, chancellery, acts books.

**ПОДОЛЬСКИЙ КАНЦЕЛЯРИСТ В РУССКОМ ВОЕВОДСТВЕ.
НЕСКОЛЬКО ДОКУМЕНТОВ К БИОГРАФИИ КАМЕНЕЦКОГО И
ЖИДАЧЕВСКОГО ГРОДСКОГО РЕГЕНТА
МИХАИЛА МАСКЕВИЧА**

Олег ДУХ

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
кафедра древней истории Украины и архивоведения
ул. Университетская 1, Львов 79000, Украина

Исследование посвящено Михаилу Маскевичу, регенту каменецкой и жидачевской гродских канцелярий. В результате изучения актовых книг с территории указанных двух повітов 80-х гг. XVII в. Было обнаружено ряд документов, которые позволяют в общих чертах реконструировать биографию этого подольского канцеляриста в последние годы его жизни, когда он пребывал на территории Русского воеводства. Особенный интерес для исследователей могут представлять списки вещей, которые остались после смерти М. Маскевича. В одном из них, в частности, указано, что на сохранении в умершего были каменецкие гродские книги, а также печати каменецкого гродского и земского судов. Внимание привлекает также список церковных вещей Покровской замковой церкви из Каменца, которые М. Маскевич забрал с собой после захвата в 1672 г. города турками.

Ключевые слова: Подолье, каменецкий гродский регент, жидачевский гродский регент, канцелярия, гродские книги.

Стаття надійшла до редколегії 11.02.2013
Прийнята до друку 1.04.2013